

A Békés Városi Jantyik Mátyás Múzeum
4 db ünnepi főkötőjének restaurálása

2009. tavaszán múzeumunk pályázatot nyújtott be a Nemzeti Kulturális Alap Múzeumi Kollégiumához 4 db ünnepi főkötő restaurálására, melynek eredményeként 300.000,- Ft támogatást kaptunk. A restaurált főkötők az 1870-1920 közötti békési parasztpolgári viselet jellegzetes darabjai. A helyi specialisták által készített, különféle gyöngyökkel, flitterekkel, islógokkal, rezgőkkel, csipkével, tüllel, művirággal díszített fekete főkötők a gazdagodó, polgári hatást paraszti ízléssel ötvöző divatot követő parasztasszonyok ruhatárának jeles darabjai voltak. Ünnepi viseletként sötétszínű selyem vagy bársony rékli és selyem vállkendő társult hozzájuk. A főkötőknek három főtípusa létezett: az igen díszes „gyöngyös főkötő” és „nagy főkötő” valamint az egyszerűbb, kisebb „öregasszony-főkötő”, melyet az idősebb asszonyok kontyukra helyezve viseltek, rá fejkendőt kötöttek.

Az ún. „nagy főkötők” a nők életének fordulópontjain kaptak hangsúlyos szerepet: a XX. sz. fordulóján a még hagyományosan fekete esküvői ruhához kapcsolódó reprezentatív fejdísz, melyet éjféltkor, a felkontyolásakor helyeztek a menyasszony a fejére, az első gyermek megszületéséig a menyecske ünnepi viseletének szerves része és – szokás szerint – az előre összekészített temetkezési öltözet darabja. Ez utóbbi tény is magyarázza, hogy miért olyan ritka, megbecsülendő darabok a még fennmaradt múzeumi példányok.

A restaurálást Katkóné Bagi Éva textilrestaurátor végezte Szegeden.

Először a főkötők fekete szaténselyemből készült alapját és a különféle díszítményeket, valamint a tüllcsipkéből, moaré-selyemből készült szalagokat szétválasztotta és a töredezett, korrodált merevítő drótokat pótolta.

A poros, szennyezett részek külön-külön kerültek tisztításra. A kiszáradt, töredezett, néhol szakadt, gyűrött selyem igen finom, gondos bánásmódot igényel. Csak kisimítva, fektetve szabad mosni és szobahőmérsékleten szárítani. A hiányos, gyenge részeket alátámasztotta, megerősítette. A restaurálást úgy kell elvégezni, hogy az eredeti és a pótolta részek láthatóan elkülönüljenek egymástól.

A főkötőket díszítő gyöngyöket, flittereket, amelyek sok helyen hiányosak voltak, a restaurátor megerősítette, pótolta. A főkötő megtisztított, pótolta részeit a folyamatot megelőző, állapotukat rögzítő fotók alapján a munka befejezésekként az eredeti formára összedolgozta.

A restaurátor gondos munkája és a megfelelő tárolás biztosítéka annak, hogy e közel száz éves, gyönyörű viseleti darabok még sokáig régi pompájukban tündököljenek.

Békés, 2010. január 26.

.....
Baligáné Szűcs Irén
múzeumigazgató

Pályázó:

Pályázati azonosító: 2311/1777

Békés Városi Jantyik Mátyás Múzeum

5630 Békés, Széchenyi I. tér 4. sz.

FOTÓDOKUMENTÁCIÓ

A FŐKÖTŐK RESTAURÁLÁSI MUNKÁLATAIRÓL

AZ N.56.1021.1. LELTÁRI SZÁMÚ FŐKÖTŐ RESTAURÁLÁSI MUNKÁLATAI

EREDETI ÁLLAPOT

SZÉTBONTÁS, TISZTÍTÁS, SZÁRÍTÁS, ÚJRA ÖSSZEÁLLÍTÁS MENETE

A KÉSZ FŐKÖTŐ

AZ N 64.1.1. LELTÁRI SZÁMÚ FŐKÖTŐ RESTAURÁLÁSA

EREDETI ÁLLAPOT

SZÉTBONTÁS, TISZTÍTÁS, SZÁRÍTÁS, ÖSSZEDOLGOZÁS

A KÉSZ FŐKÖTŐ

AZ N 72. 36.1. LEPTÁRI SZÁMÚ FŐKÖTŐ RESTAURÁLÁSI MUNKÁLATAI

EREDETI ÁLLAPOT

A KÉSZ ÁLLAPOT

AZ N 88.2.2. LEPTÁRI SZÁMÚ FŐKÖTŐ RESTAURÁLÁSI MUNKÁLATAI

EREDETI ÁLLAPOT

EREDETI ÁLLAPOT

A TISZTÍTÁS, FORMÁRA IGAZÍTÁS VALAMINT A GYÖNGYÖK ÉS EGYÉB DÍSZÍTMÉNYEK MEGERŐSÍTÉSE
UTÁNI KÉSZ ÁLLAPOT

Békés, 2010. január 26.

.....
Baligáné Szűcs Irén
múzeumigazgató

Pályázó:

Pályázati azonosító: 2311/1777

Békés Városi Jantyik Mátyás Múzeum

5630 Békés, Széchenyi I. tér 4. sz.

FOTÓDOKUMENTÁCIÓ

A RESTAURÁLT FŐKÖTŐK KIÁLLÍTÁSÁRÓL

Cím: Békési ünnepi főkötők restaurálása

Helyszín: Békési Galéria, 5630 Békés, Széchenyi I. tér 4. sz.

Időtartam: 2010. január10 – 2010. április 30.

1. ábra Indítótábló

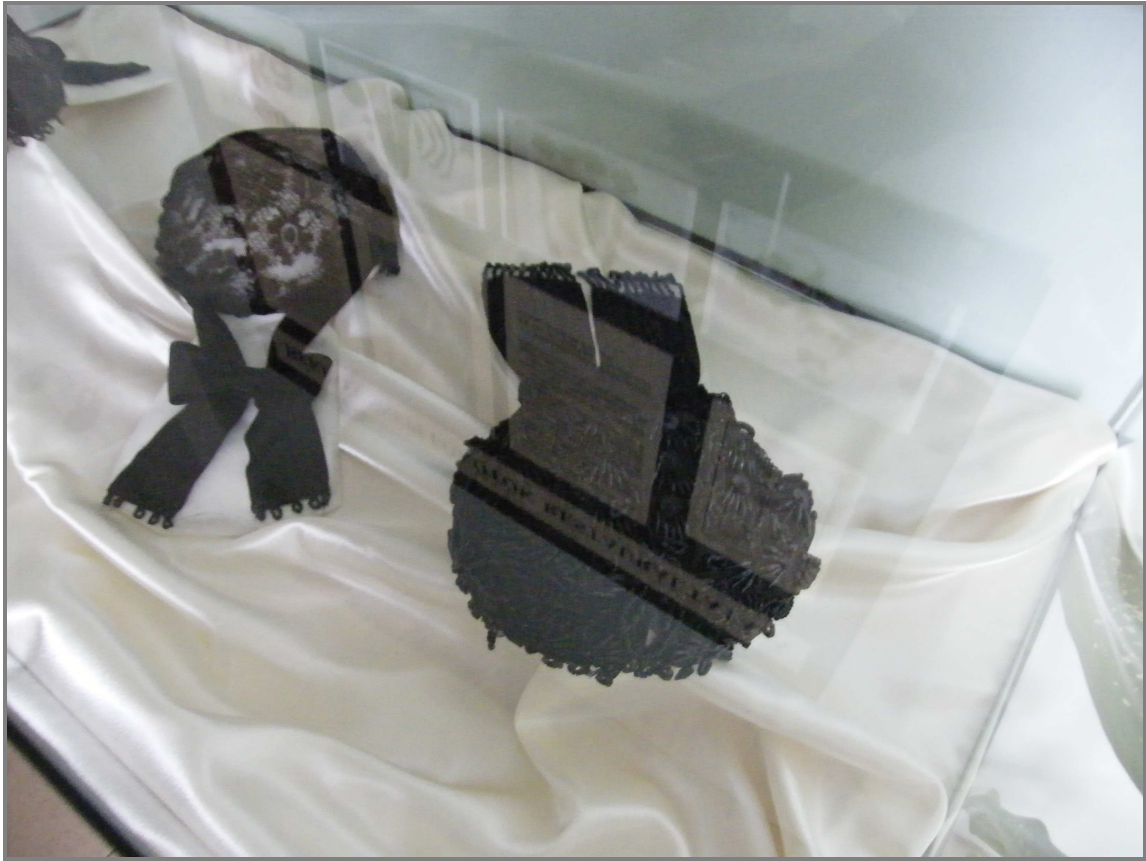
2. ábra A folyosótárlat

3. ábra A három kisebb, „gyöngyös főkötő”

4. ábra A „nagyfőkötő”

5. ábra A „nagyfőkötő” részlete

Békés, 2010. január 22.

.....
Baligáné Szűcs Irén
múzeumigazgató

Pályázó:

Pályázati azonosító: 2311/1777

Békés Városi Jantyik Mátyás Múzeum
5630 Békés, Széchenyi I. tér 4. sz.

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Intézményünk 4 db ünnepi főkötő restaurálását végeztette el 2009-ben, melyek a Támogatási Szerződésben foglaltak szerint a következő leltári számú műtárgyak voltak: N 56.1021.1.; N 64.1.1.; N 72.36.1.; N 88.2.2..

A munka elvégzésével az árajánlatot is készítő Katkóné Bagi Éva textilrestaurátort bíztuk meg, aki már néhány évvel korábban is több főkötőt, miseruha-részletet, zászlót restaurált számunkra.

A főkötőket megfelelő védőcsomagolásban 2009. szeptemberében szállítottuk Szegedre, ügyelve arra, hogy a poros, kiszáradt, töredezett selyem alapanyaguk tovább ne sérüljön, illetve az évek folyamán lehullott gyöngydíszek is a megfelelő darabhoz hozzá legyenek csomagolva. A főkötők november közepére készültek el, Békésre való szállításukról Katkóné Bagi Éva gondoskodott. A főkötők fixen tartását biztosító speciális savmentes lapot kiállításuk során is megőriztük.

A régi pompájukat visszanyert főkötőkből a múzeumunkhoz tartozó Békési Galériában rendeztünk folyosótárlatot, ez év januárjának első felében, melyet 2010. április 30-ig tekinthetnek meg az érdeklődők. A kiállításban 2 db 60x120 cm-es tárlóban helyeztük el a műtárgyakat, feléjük pedig 2 db tablót helyeztünk el, melyeken az 1870-1920 közötti időkből származó főkötőkről, a hozzájuk fűződő szokásokról, a parasztpolgári viseletben betöltött szerepükről olvashatnak az érdeklődők, továbbá információkat kapnak a restaurálás menetéről, annak fázisairól. A leírtakat fényképek, rajzok dokumentálják.

Az első tablón feltüntettük a restaurálás támogatásának a tényét az NKA színes logójával.

A restaurálásról, illetve a restaurált főkötők kiállításáról több hír is megjelent az Interneten:

http://www.bekesvaros.hu/menu_hu.php?site=hirek&l0=40&type=1#971

<http://www.bekesmatrix.hu/index.php?contentSite=news&itemID=NULL>

A műtárgymegóvási dokumentáció nagyközönség számára készült változatát fotómelléklettel együtt, mivel saját honlapunk nincs, fenntartónk, Békés Város Önkormányzata honlapjára tettük fel, melynek elérési útvonala a www.bekesvaros.hu honlap kezdő oldalán az NKA logó alatt.

Békés, 2010. január 22.

.....
Baligáné Szűcs Irén
múzeumigazgató

Melléklet:

1 db Megbízási szerződés

1 db Szöveges restaurálási dokumentáció

1 db Fotódokumentáció a restaurálásról

1 db Fotódokumentáció a restaurált főkötők kiállításáról

Pénzügyi elszámolás